

„Illesztés” Európához 20 százalék a pedagógusoknak

A budapesti Fásori Evangélikus Gimnáziumban tartották meg szombatán az idei tanév országos megnyitóját. A 37 év után újjászülető nagy múltú egyházi gimnázium első tanévét is köszöntő istentisztelet után Nagy Gyula, a Magyarországi Evangélikus Egyház püspök elnöke, majd Glatz Ferenc művelődési miniszter üdvözölte a gimnázium, valamint az ország valamennyi pedagógusát és diákját.

A miniszter előjáróban szólt arról az új tárcaprogramról, amelynek súlyponti része az egész oktatási rendszer felülvizsgálata és átalakítása, valamint az, hogy a kultúra anyagi-

lag és erkölcsileg is kiemelt helyet kapjon az egész politikai gondolkodásban. Európai felzárkózásunknak, az európai szintű oktatás megvalósításának ma még meglevő akadályait, s azok felszámolásának eszközeit sorolva Glatz Ferenc beszélt a nyugati nyelvek oktatásának nagyszabású programjáról. Hasonlóképpen fontosnak ítélte azokat a munkálatoakat is, amelyek célja a magyar iskolarendszernek és a hazai diplomáknak az európai követelményekhez való illesztése.

Szólt arról, hogy a művelődési kormányzat — bár a sztrájkokkal nem értett egyet — egy hároméves tervet dolgozott ki

a pedagógusok bérének az értelmiségi fizetésekhez képest tapasztalható 70-100 százalékos elmaradottságának behozására. Bejelentette: A Minisztertanács legutóbbi ülésén elfogadott javaslat szerint a pedagógusok bére 1990. január 1-jétől a szokásos 4-6 százalékos automatizmus helyett az 1989. évi bértömeg 20 százalékával emelkedik. A pedagógusok ezenkívül rendkívüli, 4 milliárd forintnyi fizetésemelésben részesülnek, ez három és félszer több, mint a mostani szeptemberi béremelés. Ezen intézkedésekkel együtt tehát a pedagógusok béremelése összesen mintegy 60 százalék körül lesz.

Diplomás mentőangyalok Egyetemi szintű szociális képzés Szegeden

Manapság, azt hiszem, fölösleges számadatokkal alátámasztani a meggyőzés érdekében, hogy Magyarország nem a rejtőzködő szegények és elesettek országa. Mára a felszínen is szemből látható jelei vannak, hogy egyes rétegeknek komoly gondot jelent a pusztta megélhetés, a létért folyó küzdelem fölörli a fizikai és lelki erőt, lassan megtöri az olykor alkohollal élesztgethető akaratot, megmérgezi emberi kapcsolatokat, a családi békét. Egyszóval: ha valahol most, s az elkövetkezőkben szükség van támogatásra, akik segítenek talpon maradni, talpra állni — egyáltalán élni, hát az a mi hazánk. Széles körű ismeretekkel fölrüházott, tanult, bizonyos empátiás készséggel megáldott szakemberekre van szükségünk, akik képesek eligazodni a társadalom ágas-bogas szövevényében éppúgy, mint az emberi test és lélek rejtelmében. Hogy léteznek-e ma az efféle feladatra főkészített emberek, erről beszélgettem Szel Éva professzor asszonnyal, az egészségügyi főiskolai kar védőnőképző szakának igazgatójával.

Megtudtam, ezt a társadalmi igényt már rég fölismerték az illetékesek. Az orvosnő elcinte azt gondolta: a védőnő kell e bonyolultabb munka elvégzésére alkalmasá tenni. A tematikába beillesztették hát újabb stúdiumokat, amelyek szélesítik a leendő egészségügyi szakemberek látókörét. Az élet azonban bizonyította, mégsem ez az igazi megoldás, hiszen a védőnő főként anyákkal, gyerekekkel foglalkozik, az övétől eltérő gondok elkerülnek a figyelmét. Emellett — képzettségénél fogva — nem képes átfogni az egész társadalmat, márpedig szerteágazó teendői ezt megkívánják. Helyes tehát — szölte a döntés —, ha a cipész marad a kaptafánál: a védőnő végzi eddigi munkáját és külön tanterv alapján készít föl a szociális teendők elvégzésére hivatott szakembereket. Szegeden erre alkalmas intézménynek az egészségügyi főiskolai kar bizonyult, amely eddig az Orvostovábbképző Egyetem részeként működött. A Szociális és Egészségügyi Minisztérium szeptember 1-jétől háromszakossá bővítette ezt az oktatási intézményt és egyben a Szent-Györgyi Orvostudományi Egyetem főiskolai védőnőképző szakává nyilvánította. Ezzel egy már működő tényleges szakmai kapcsolatra nyomta rá a hivatalos pecsétet, hiszen eddig is a szegedi egyetemről, a klinikáktól kapta a legtöbb segítséget a védőnőképző.

Miféle változást jelent az intézmény életében a szakosodás? A továbbra is folyó védőnőképzés mellett a következő tanévtől — tehát egy év múlva — leendő gyógytornászok és — a magyarul nem éppen szerencsésen

Social worker. Csaknem nemzetközi, mindenki által ismert szó a nyugati világban. És ismert foglalkozás, mondhatni elismert hivatás. A szociális munkások szolgáltatására a gazdaságáért oly annyira irigyelt Amerikának, Angliának és Skandináviának is óriási szüksége van. Mert még ezek a szuper általános jólétben élő népek sem bocsátanak meg önmaguknak, ha a harsányabb tehetőség mellett szerényen megbújó szegénység, elesettség rejte maradna, s ha nem nyújtana segítő kezét a rászorulóknak.

hangzó — szociális munkások is készülhetnek itt hivatásukra. Így kapcsolódik a város ahhoz az országos programhoz, amelynek révén — a kaposvári tanítóképző szekszárdi tagozata és az ELTE szociológiai intézete mellett — itt is munkálkodnak a hazánkban eddig ismeretlen, újfajta diplomához kötött foglalkozás kialakításán. Különös sajtósága az előkészületeknek, hogy míg általában egy meglevő munkakör igényeihez alkalmazkodik az oktatási intézmény tanterve, ezúttal ez fordítva történik: 5-10 év múlva olyan körben és úgy tevékenykednek majd a gyakorlatban a szociális munkások, ahogy az oktatók most „megálmodják”. Felelőségük már csak ezért is óriási.

Az angolszász modell és a skandináv példa fölhazsnálásával, a hazai viszonyokra építve olyan szakembert kíván kibocsátani majd a főiskola, aki nem frásztal mögül tárgyal a rászorulókkal, hanem képes maga föl kutatni, fölkeresni, tanácsokkal ellátni az élet ilyen-olyan útvesztőiben eltévedt embert. A talajvesztettet, aki saját érdekeit nem képes érvényesíteni. Az aajtján kopogtatott nemcsak gyorssegélyre lesz képes, hanem arra is, hogy megtanítsa, miként tud magamagán segíteni. Az egészségügyi ismereteken kívül tehát némi pszichológiai, pedagógiai tudásra is szükség lesz a szociális munkásnak, de a társadalombiztosítási, jogi tájékozottságot sem nélkülözheti. Érthető tehát, hogy a főiskola az orvostudományi egyetem mellett a JATE jogtudományi kara és a tanárképző főiskola közreműködésével képi majd az új szakembereket.

Ezen a szakon négyéves lesz a tanulmányi idő. Az első három évet az alapoásé, az utolsóban érdeklődése szerint ki-kik szakosodhat. A tervek szerint választani lehet majd társadalombiztosítási, gyermek- és ifjúságvédelmi, mentálhigiénés, valamint gerontológiai speciális képzés között. A végleges tanterv kidolgozására van még egy kerek esztendeje a minisztériumnak és a szegedi intézménynek. Sajnos, a fölveteli követelmények összeállításához kevés ez az idő is, hiszen az oktatási törvény szerint két évvel korábban az érdekeltek tudomására kell hozni az elvárásokat.

A háromszakos képzés fölteleinek előteremtése is feladata a főiskolának. Számol-

niuk kell azzal, hogy a jelenlegi 120 védőnői hallgatólétszámot 80-ra csökkentik (mivel az országban egyidejűleg több helyen indul ilyen képzés). 60-an tanulnak majd a szociális munkás és 30-an a 3 éves gyógytornász szakon. A helyiséggondok megoldódnak a pártiskola egy részének bérbevitelével, nagyobb nehézség lesz viszont — deviza híján — az új könyvtár megfelelő szakkönyvekkel való ellátása.

Az idő sürget. A rászorulókat egyre gyarapodó tábora vár a segédkezet nyújtókra. Ki tudja, hányan tudják végzetes sérüléseket nélkül kivárni azt az öt esztendőt, amíg az első diplomás „social worker” bekopog hozzájuk. Addig megtehetnék ezt helyettük a képesítés nélküli „mentőangyalok”, hogy tartsák a lelket az elesettekben.

Chikán Ágnes

Szombaton tartotta oklevélosztó és tanévnyitó ünnepséget a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Főiskolai Védőnőképző Szaka a Sportszarnokban. Az intézményben az idén 120 leendő védőnő kezd meg tanulmányait. Az ünnepségen 80 végzett hallgató vette át oklevelét, akik — a szegediek kivételével — igényeiknek megfelelően válogathattak az országban meghirdetett állások között.

Nem hamarkodják el

A kecskeméti pártbizottság a lemondásról

A Magyar Szocialista Munkáspárt kecskeméti Városi Bizottsága szombati ülésén — egyezően a végrehajtó bizottság korábbi állásfoglalásával — elhamarkodtnak ítélte az MSZMP Kecs-keméti Reformkörnek azt a felhívását, miszerint a testület mondjon le. Mint ismeretes, a reformkörösök az időközi országgyűlési képviselőválasztások során tanúsított passzívítása miatt szölitették fel a pártbizottságot a lemondásra.

A mostani ülés résztvevői elismerték a választási előkészületek hiányosságait, amelyek jó része például az anyagi segítség és a

A „kifosztott” éléskamra?

Napi 7-8 mázsa élelem a határon reked

„Tühetetlen, amit ezek a jugoszlávok művelnek” — morogják az eladók és a vevők. Sajnos hajlamosak vagyunk megelégedni arról, hogy Bécsben vagy Oberwartban a nagy roham idején milyen véleménnyel lehettek rólunk. Persze az osztrákok sok mindenben különböznek tőlünk. Egyrészt joggal bíznak abban, hogy hazájuk kereskedelmének haszna közvetve az övék is. A valóban liberalizált piaci körülményeik képesek egyaránt kiszolgálni a kül- és belföldi igényeket, és nem utolsósorban viszonylag stabil konvertibilis valutával rendelkeznek. Mivel mindez nem mondható el ránk, a kisember igyekszik így vagy úgy segíteni magát.

Keresve sem találunk olyan bolondot, aki elutasítaná az egy forintért kettőt adok ajánlatát. Ha egy csoda folytán holnaptól fordulna a kocka és Jugoszláviában az élelmiszerek ára az itteniekhez képest kétszer-háromszor olcsóbbá válna, nem hiszem, hogy mi nem használnánk ki a lehetőséget. Bizony útra kelnénk, megpakolnánk szatyraikat és tölakodnánk, igyekeznénk minél jobban járni. Ezúttal másoknak kedvez a szerencse, számunkra csupán a kíváncsiság marad: vajon a határon mi történik, kiengedik-e vámosaink, amire úgy fáj a fogunk? Mekkora haszna van mindebből kereskedelmünknek, s vajon az áhított deviza mennyire gazdagítja államháztartásunkat?

* 3-12

Az üzletvezető:

— Nézzé, egyszerre beszéltem magánember, alkalmazott és kereskedő. Nehogy azt higgye, hogy örvendének a mostani állapotoknak. Nem tudom meddig tart ez a jugóhullám, de már most tudom, elvesztettük a magyar vásárlókat. Nincs, aki beherészkedne ebbe a tumultusba. Ha mégis megteszi, gyakran csak raktárból tudom kiszolgálni. A forgalmunk kétszeresére-háromszorosára nőtt, de több a munkánk, alig győzzük. Mi ugyan elvben a forgalom után részesedünk, de a fizetésünk nem tükörözi ezt. Higgye el, mi is örülünk, ha a határ közelében egy raktárházat nyitnának, bár nem vagyok annyira naiv, hogy azt gondoljam, a jugoszlávok nem jönnek be a városba, mert a valutát akkor is a Cserepes soron váltanák...

A határőrpáncsnok:

— Több, mint négymillió utasunk volt ez év nyolc hónapjában. Tavaly 2,8 millióan kelték át Rösztén. Ez is mutatja a forgalom növekedését határat-

A jugoszláv bevásárlódömping

és környéke

kelőhelyünkön. Az elmúlt hónapban 820 ezer utas lépte át az államhatárt, túlnyomórészt magyar és jugoszláv állampolgárok. Ami a torlódást, várakozást illeti, az a gondunk, hogy Szeged és Szabadka túl közel van egymáshoz és az utazási szokásaink is hasonlóak. Azoknak, akik hosszabb várakozás nélkül akarnak átkelni, hétközben a 10-13 óráig, illetve a 18-tól reggel 6 óráig terjedő időszakot ajánlom. Az utóbbi napokban jelentősen lassult a forgalom a vámszervek alapos vizsgálatának köszönhetően.

*

Szombat 10 óra. A határ felé haladva már a Petőfi Sándor sugárúton forgalmi dugóba kerülök. A négysávos úttest szélen egy-egy sávot a parkoló gépkocsik foglalnak. Előzni képtelenség. A megközelítőleg három kilométeres utat 10 perc alatt teszem meg gépkocsival. A lengyel piac környékén hármas csoportokban a valutázók a pénzt váltani vágyóknak intgetnek.

A rösztői határátkelőhelyen a kimenő oldalon figyelem a vámosok munkáját. Az idő ezúttal kegyes hozzájuk, meglepő nyugalommal végzik feladatukat. Az érkező gépkocsik több mint fele jugoszláv rendszámú. Szinte minden gépkocsit kipakoltatnak. A csomagteréből elképesztő mennyiségű élelem kerül a vizsgálati asztalokra: kilósul hús, csokoládé, általában egy-két bontatlan kárton vajkrém, 4-5 piros csomagaj és egyéb apróságok.

A nyershúst a vámosok azonnal elveszik, azt tilos kivinni az országból. A vizsgálat során először a valutabeváltást igazoló szelvényt kéri. A hivatalos állami pénzbeváltókban fejenként átváltott összegnek megfelelő árut ki lehet vinni a szomszédos országba. A gépkocsikból kipakolt élelmiszer értéke a legtöbb esetben jóval meghaladja ezt, ezért a vámosok elveszik az értékhatar feletti élelmiszert. A jugoszlávok saját vámszabályaikból kiindulva kiviteli vámot fizetnének, de erre a magyar oldalon nincs mód. Aki nem akar megvárni az általa vásárolt árutól,

csupán annyit tehet, hogy visszafordul és megpróbál túladni szerzeményén, vagy magyar ismerőseinél helyezheti letétbe. Mások, szerencséjükben bízva, más határátkelőhelyek felé veszik útjukat. Egy belgrádi villamosmérnök, akitől több ezer forint értékű élelmiszert vettem el, így sajnálkozik:

— Kellemetlen ez a helyzet nekünk is. Korábban turistaként többször jártam Magyarországon és nagyon jó benyomásokkal tértem haza. Most vásárolni jöttem. Önöknél az élelem számunkra potom pénzbe kerül. Persze hogy annyit vásároltam, amennyit csak tudtam. De ezúttal nem volt szerencsém.

A forgalomtól függően napi 7-8 mázsa élelem reked a rösztői határátkelőn, de előfordul, hogy egy tonnánál is több. Azok, akikről mindezt elvesszik, érthető módon kérve kéri a vámosokat, legalább valamennyit hagyjanak meg nekik. Leginkább esküvőre és egyéb családi ünnepekre hivatkoznak.

Kéréseik süket fülekre találnak, nincs helye vitának. Mégis megajánlok néhány embert. Mint az már lenni szokott, leginkább a kisembereken csattan az ostar, némelyeknek elhiszem, hogy nem tudták, nem érdemes a Cserepes soron pénzt váltani. Talán jobban fel kellene hívni erre az érkezők figyelmét, s akkor mi is jobban járnánk. A beáramló valuta nem a gyorsan gazdagodó, ellenőrizhetetlen ügyletekbe bocsátkozó, maszpek pénzváltók vagyontát gyarapítaná — ez mindnyájunk érdeke lenne.

*

A vásárlási körülmények javítása érdekében a tanács megkereste az Atiköviziget, a Maty-éri pálya melletti árusítás támogatás érdekében, a Dél-Tisza Menti Áfész, a Szalámi-gyár és Hűskombinátot, de a cégek elzárkóztak az együttműködéstől.

Hogy mi lesz a határon maradt nagy mennyiségű élelmiszerrrel, annak még a közeljövőben utána járunk.

V. I.